

1943. május 2. hete.

Nyelvtan.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Képes határozók.*Nevelési cél:* Nyelvünk e sajátosságának felismertetése.*Kapcsolás:* Az I. osztályban tanult anyaghoz.

V á z l a t :

I. Előkészítés. a) Számonkérés. 1. A házi feladatok számonkérése. 2. Mikes c. költemény számonkérése. 3. A melléknévről tanultak felújítása és számonkérése.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. a) *A balatoni kecskekörmök* című olvasmány bemutatása.

b) Az olvasmány megbeszélése. (Szómagyarázat.)

c) *Nyelvtani rész:* Képes határozók.

1. *Táblára:* A tatárpusztítás idejéből sok monda maradt fenn és él a magyar nép ajkán. Más kárán tanul az okos. *Ki mint vet, úgy arat.*

2. A mondat vizsgálata. *Nem valódi értelemben használt szavak.* Él, ajkán.

3. *Részletösszefoglalás:* (Az olyan kifejezést, melynek értelmét hasonló képre, kifejezésre visszük át, *átvitt értelmű kifejezésnek, képes beszédnek* nevezzük.)

4. *Szófejtés, szóvizsgálat mondáról* azt mondjuk: *él, a magyar nép ajkán, megmentésére. Gyilkosságba esett. Hazugságon* fogták.

5. *Részletösszefoglalás.* Sok az átvitt értelmű kifejezés a határozók között. *Képes határozók.*

6. *Felismerésük. Kérdései:* Mihől? Miben? Mibe? stb.

7. *Begyakorlás.* Keressenek képes határozókat *Tihany c.* olvasmányból.

III. Összefoglalás. a) Mit nevezünk átvitt értelmű vagy képes kifejezésnek? Képes beszédnek?

Milyen szófajták közt találunk sok átvitt értelmű kifejezést?

Miről ismerjük meg a képes határozókat?

b) Írjuk fel (le) füzetünkbe a következő mondatokban levő képes határozókat.

Mint a sértett vadkan, fut veszett *dühében.*

Jutott *eszembe* számtalan szebbnél-szebb gondolat.

Nincs bátrabb katona a *magyarnál.*

Ne avatkozz mások *dolgába!*

Jó emberek vonzódnak *egymáshoz.*

Nincs egészségesebb ital a *tejnél.*

Porból lettél, *porrá* leszel!

A jószívű ember nem feledkezik meg a *háláról*.

e) Házi feladat: Írjanak ki képes határozókat Bécs alatt című olvasmányból. 70. olvasmány.

1943. május 3. hete.

Számolás és mérés.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A mérések gyakorlása.

Nevelési cél: Mérések gyakorlása

Szemléltetés: Szeged utcáinak hosszúsága. (*Térképről.*)

V á z l a t:

Deszkák, szövetek, szalagok stb. mérésénél egységül a métert használjuk. *A méter a Föld dél-körének egy 40 milliommód-része.*

Kilo görög szó = magyarul ezer. Km. = 1000 m.

2.000 m =	2 km	9.000 m =
7.000 m =		10.000 m =
19.000 m =		30.000 m =
5 km =	5.000 m	20 km =
6 km =		25 km =
8 km =		50 km =

Szeged utcáinak hosszúsága: Kossuth Lajos s. út hossza =
Nagykörút hossza =
Kiskörút hossza =
Kálvária-utca hossza =
Madách-utca hossza =

A méternél kisebb hosszúságok mérésére a dm használjuk.
Deci latin szó, magyarul tizedrész.

Hány m 20 dm, 30 dm, 50 dm, 60 dm, 80 dm, 90 dm?

200 cm, 400 cm, 500 cm, 700 cm, 900 cm?

1000 mm, 3000 mm, 6000 mm, 9000 mm?

Hány m, dm, cm és mm: 328 dm, 546 cm, 7643 mm, 9028 mm, 9009 m.

4. óra.

Hány km és m: 3846 m, 6095 m, 8754 m, 12.569 m, 34.315 m?

Hány m 3 km 5 m, 4 km 328 m, 6 km 19 m, 7 km 88 m,
43 km 546 m?

Hány dm: 2 m 8 dm; 6 m 3 dm; 12 m 1 dm; 23 m 6 dm;
30 m 4 dm?

Hány cm: 2 m, 3 m, 5 m, 12 m, 20 m, 45 m, 90 m?

1 m 3 dm; 2 m 4 dm; 5 m 7 dm; 13 m 3 dm;
20 m 8 dm?

2 m 1 dm 8 cm; 3 m 5 cm; 12 m 8 dm 9 cm;
19 m 8 dm 7 cm?